

Vietējās pārtikas sistēmas un
lauksaimniecības un lauku ilgtspēja
*Local Food Systems and Sustainability of
Agriculture and Rural Areas*

Ligita Melece, Dr. oec.

Latvijas Valsts Agrārās ekonomikas institūta nod. vad.,
vadošā pētniece

Vidzemes augstskolas docente

Ligita.Melece@lvaei.lv

Konference „Mārketings un investīcijas”

2012. gada 22. marts

Jūrmala

Saturs

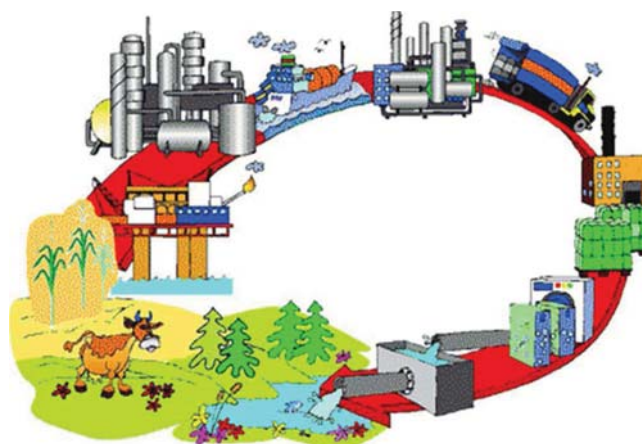
- pārtikas sistēma un vietējā jeb alternatīvā pārtikas sistēma;
- lauksaimnieciskās un pārtikas ražošanas un lauku teritoriju izmaiņas un iespējas;
- vietējās pārtikas sistēmas nozīme un attīstības iespējas.

Pārtikas sistēma

Termins “pārtikas sistēma” tiek lietots, lai aprakstītu šādas kompleksas un savstarpēji saistītas darbības:

- lauksaimnieciskā un pārtikas ražošana;
- pārstrāde;
- māketings;
- patēriņš;
- atkritumu izlietošana un izvietošana.

Pārtikas sistēma jeb ķēde jeb tīklojums

Vietējā pārtikas sistēma

- vietējā (*local*) pārtikas sistēma;
- vietējā (*local*) pārtikas ķēde (*chain*);
- alternatīvā (*alternative*) pārtikas sistēma;
- alternatīvais pārtikas tīklojums (*Alternative Food Networks*);
- alternatīvā lauksaimniecības un pārtikas sistēma jeb tīklojums (*Alternative Agrifood Network*), kurš inkorporē:
 - bioloģisko pārtiku;
 - lokālo jeb vietējo pārtiku;
 - reģionālo pārtiku;
 - alternatīvo pārtiku.

Avots: Goodman D., Goodman M., 2007; Maxey L., 2007; Scrinis G., 2007

Globālā pārtikas sistēma (<i>Global food system</i>)	Lokālā pārtikas sistēma (<i>Local food system</i>)
Tirgus ekonomika (<i>Market economy</i>)	Morālā ekonomika (<i>Moral economy</i>)
Ekonomika vērsta uz cenu (<i>An economics of price</i>)	Ekonomika vērsta uz kvalitāti (<i>An economic sociology of quality</i>)
Transnacionālo korporāciju dominēšana (<i>Transnational corporations dominating</i>)	Neatkarīgo pārtikas amatnieku dominēšana (<i>Independent artisan producers prevailing</i>)
Korporatīva peļņa (<i>Corporate profits</i>)	Sabiedrības labklājība (<i>Community well-being</i>)
Intensifikācija (<i>Intensification</i>)	Ekstensifikācija (<i>Extensification</i>)
Liela apjoma ražotāji (<i>Large-scale production</i>)	Maza apjoma ražotāji (<i>Small-scale production</i>)
Rūpnieciskie modeļi (<i>Industrial models</i>)	„Dabīgie” modeļi (<i>„Natural” models</i>)
Monokultūra (<i>Monoculture</i>)	Bioloģiskā daudzveidība (<i>Biodiversity</i>)
Resursu patērēšana un degradācija (<i>Resource consumption and degradation</i>)	Resursu aizsardzība un atjaunošana (<i>Resource protection and regeneration</i>)
Preces bez robežām (<i>Commodities across space</i>)	Kopienas robežās jeb reģionu kopienas (<i>Communities across space</i>)
Lielas struktūras (<i>Big structures</i>)	Brīvprātīgi dalībnieki (<i>Voluntary actors</i>)
Tehnokrātiski noteikumi (<i>Technocratic rules</i>)	Demokrātiska līdzdalība (<i>Democratic participation</i>)
Homoganizēta pārtika (<i>Homogenization of foods</i>)	Reģionālas garšas (<i>Regional palates</i>)

Avots: adaptēts no Hinrichs C. C., 2003

Lauksaimnieciskās ražošanas un lauku vides izmaiņas

Cēloņi:	Sekas:
■ Jaunas tehnoloģijas;■ Intensifikācija;■ Saimniecību platību palielināšanās;■ Pārtuksnešošanās un augsnes noplicināšanās (augšnes auglības samazināšanās);■ Urbanizācijas procesi (Eiropā 75 % cilvēku dzīvo pilsētās un līdz 2020.g. būs 80 %);■ Agrobiznesa un pārtikas sistēmu globalizācija un lielo korporāciju ietekme;■ Ekonomiskā un finansiālā krīze;■ Demogrāfiskā un sociālā krīze attīstītajā valstīs.	■ Agrārajā sektorā nodarbināto skaita samazināšanās;■ Saimniecību skaita samazināšanās, it īpaši mazo;■ Lauku iedzīvotāju novecošanās un skaita samazināšanās;■ Darba spēka aizplūšana;■ Ienākumu samazināšanās. Iespējas: ■ LAP vides pasākumi;■ Jaunu nozaru un uzņēmējdarbības veidu attīstība;■ Lauku vide kā dzīves telpa radošajās un citās nozarēs nodarbinātajiem kā arī pensionāriem;■ u.tml.

Vietējās (reģionālās) pārtikas aspekti

- 🌍 ekonomiskais – vietējā ekonomika, lauku saimniecības, iedzīvotāji;
- 🌍 sociālais – nodarbinātība, vietējās sabiedrības (kopienas) stiprināšana; demogrāfiskās situācijas uzlabošana u.tml.;
- 🌍 kulturālais – kultūras un nacionālais mantojums; amatniecība; kultūrainava; lauku ainava u.tml.;
- 🌍 vides – īsākas pārtikas ķēdes; dabas un vides resursi, ilgtspējīga saimniekošana, t.sk. bioloģiskā;
- 🌍 valsts pašnodrošinājums ar pārtiku.

Globalizācijas un koncentrācijas ietekme

Globalizācija un pārtikas tirdzniecības koncentrācija ir izjaukušas līdzsvaru starp ražošanas izmaksām.

Kopš 1996. gada:

- ražošanas izmaksas palielinājušās par 3,6% gadā;
- patēriņa cenas - par 3,3% gadā;
- ražotāja cenas - tikai par 2,1% gadā.

Nepieciešama sistēma, kas palielinātu lauksaimnieku iespējas ietekmēt cenu, piemēram, veicot tiešāku tirdzniecību jeb lokalizējot pārtikas ķēdi.

Avots: Dwarshuis- van de Beek L. , 2011

Pārtikas ražošanas divi virzieni

Pirmais ir pārtikas ražošana vidējos un lielos uzņēmumos (industrializācija un efektīva ražošana) galvenokārt starptautiskajiem un reģionālajiem (ES, bijušās PSRS valstis u.c.) tirgiem. Lai nodrošinātu šāda veida ražošanu, uzņēmumiem nepieciešams īstenot sekojošus pasākumus:

- industrializācija;
- uzņēmumu apvienošana un modernizācija;
- konkurētspējas paaugstināšana un inovāciju ieviešana;
- orientācija uz reģionālo un pasaules tirgu;
- kvalitātes (ISO 9000; ISO 22 000) un vides (ISO 14 001, EMAS) vadības sistēmu ieviešana;
- pārtikas kvalitātes zīmolu izmantošana.

Pārtikas ražošanas divi virzieni

Otrs virziens turpmākai pārtikas sektora attīstībai ir pārtikas ražošanas saimniecībās, mazos un mikro-uzņēmumos, kas ievēro ilgtspējīgas un videi draudzīgas pārtikas aprites principus un ražo pārtikas produktus ar pievienoto vērtību galvenokārt vietējam tirgum.

Galvenie nosacījumi šādai pārtikas ražošanai ir:

- vietējās un amatnieku (individuāli) ražotas pārtikas ražošana, t.sk. bioloģiskās;
- bioloģiskās pārtikas un tirgus attīstība;
- vietējais pārtikas tirgus un izplatīšana;
- kulinārais tūrisms;
- “*Slow food*” kustība;
- brīvprātīgās kvalitātes shēmas.

Vietējās jeb lokālās pārtikas tendences pasaulē un Eiropā

Pārtikas jūdzes (*food miles*);

2003. gadā “The Guardian” publicēja pētījumu, kur 20 svaigie produkti, kas iegādāti AK lielveikalos, transportēti 5000 jūdzes katrs. ZA katrs svaigais produkts tiek vidēji transportēts 1000-1500 jūdzes.

Pārtikas kvalitāte

Vietējās pārtikas garša un kvalitatīvās īpašības ir labākas, jo svaigie produkti ir gatavi un nav ķīmiski apstrādāti transportēšanai un uzglabāšanai.

Ilgtspējīga agro-industriālā attīstība

Augstāks vietējās pārtikas pieprasījums palielina lauku saimniekošanas dažādošanu un palīdz saglabāt augsnes auglību un bioloģisko daudzveidību.

Vietējā ekonomika

Stiprina vietējo ekonomiku, dodot darbu mazajiem lauksaimniekiem, radot vai saglabājot darba vietas, saglabājot mazos veikalus un radot nodrošinājumu ar pārtiku.

Vietējās jeb lokālās pārtikas tendences pasaulē un Eiropā

- Vietējā (lokālā) vai reģionālā pārtika (ES ierosme par logo un 30-50 km izplatīšanas ierobežojumu);
- Amatniecības jeb amatnieku pārtika (*artisan food*) un īpašā pārtika (*speciality food*);
- Zemnieku tirgu (*Farmer market*) kustība.

2009. gadā

70 siera ražotāju Īrijā

100 siera ražotāju Holandē

2000 īpašās pārtikas ražotāju Jaunzēlandē

Katras £10 izdotas par vietējo pārtiku = £25 vietējā teritorijā

Katras £10 izdotas lielveikalā = £14 vietējā teritorijā

Avots: Halweil B., 2002

Īsās pārtikas ķēdes veidi

Ciešā	Blakus esošā	Paplašinātā
Fermas veikals	Fermu veikalu grupas	Sertifikācijas zīmoli
Fermu tirgus	Reģionālās, vietējās kvalitātes zīmes	Ražotāju shēmas
Ceļmalu tirdzniecība	Sabiedrības atbalstīta lauksaimniecība	Reputācijas efekts
Ražas ievākšana pašu spēkiem saimniecībā	Tematiskie maršruti	
Kastu shēmas	Īpaši pasākumi, gadatirgi un izstādes	
Piegāde mājās	Vietējie veikali, restorāni, tūrisma uzņēmumi, specializētie mazumtirgotāji	
Pasūtījumi		
e-veikali	Institūciju ēdināšana	

Avots: Renting H. et al., 2003

Sabiedrības atbalstīta vietējā pārtikas ražošana

- Zemnieku tirgi;
- Saimniecību stendi – saimniecībās, ceļmalās u.c. vietās (arī ar kafijas dzeršanas un maltītes vietu);
- Restorāni un kafejnīcas (piegāde);
- Iestādes un uzņēmumi (skolas, slimnīcas, darba vietas, pansionāti u.tml.);
- Agrārais tūrisms;
- Iknedēļas pārtikas grozi (sezonālie);
- Ražas ievākšana saimniecībās;
- Kooperatīvie vai pašvaldību veikali;
- Interneta tirdzniecība.

Zemnieku tirgi

Prāga

Zemnieku tirgi – Cīrihe dz-ceļa stacija

Amatnieku un īpašā pārtika Īrijā

Rural Tourism & Artisan Food: Know the Opportunities

Artisan / Speciality Food

Amatnieku pārtikai piemīt:

- vienreizīgums jeb unikalitāte;
- tradicionalitāte;
- individualitāte;
- pirmšķirīga garša;
- meistarīgi pagatavota/ražota (*craft*) - amatnieka izstrādājums.

70 ražotāji

Īpašā pārtika:

- augstākas kvalitātes produkts;
- cena ar uzcenojumu;
- vienreizīgums jeb unikalitāte;
- reģionalitāte;
- nosaukumam plašāks pielietojums nekā amatnieku pārtikai.

320 ražotāji; 3000 strādājošo;

0.5 miljardi EUR vērtība

Amatnieku pārtika

🌍 Amatnieku pārtika ir pārtika, kas **netiek ražota rūpnieciskā** veidā, **bieži** tā ir tikusi gatavota/ražota vairāku paaudžu garumā, bet tagad tai draud izzušana. Garša un procesi ir atšķirīgi no masu produkcijas, piemēram, fermentācija noris lēni un dabīgi.

🌍 Amatnieku pārtikai nav vienotas definīcijas, bet ražotājam:

- ir jāzina izejvielas, ar kurām tie strādā, no kurienes tās nāk un, kas tajās ir labs;
- ir jāpilnveido savs arods, kā arī vēsturiskā, praktiskā, intuitīvā un zinātniskā izpratne par notiekošajiem procesiem, lai sekmīgi tos realizētu;
- jāzina, kas labi garšo un jābūt uzmanīgam, novērtējot savas produkcijas ietekmi uz cilvēkiem un vidi;
- jāpilnveido savas prasmes, mācoties no citiem un savām kļūdām.

Avots: <http://www.schoolofartisanfood.org/about-us/artisan-food>

Deklarācija par pārtikas neatkarību (DECLARATION OF NYÉLÉNI)

Deklarācija par pārtikas neatkarību (DECLARATION OF NYÉLÉNI)

27 February 2007 Nyéléni Village, Sélingué, Mali

Declaration of the Forum for Food Sovereignty, Nyéléni 2007

Vairāk kā 500 pārstāvju no 80 valstīm pieņēma deklarāciju, lai stiprinātu globālo kustību par pārtikas neatkarību.

Deklarācijas par pārtikas neatkarību seši pamatprincipi:

1. Pārtiku cilvēkiem.
2. Vērtību pārtikas piegādātājiem.
3. Lokalizēt pārtikas sistēmas jeb ķēdes.
4. Kontrolēt jeb vadīt realizēt vietējā jeb lokālā līmenī.
5. Attīstīt zināšanas un prasmes.
6. Darboties saskaņā ar dabu.

http://www.ukfg.org.uk/pdfs/Securing_future_food.pdf

Pārtikas neatkarības deklarācija

Eiropā

Nyeleni Europe 2011: European Forum for Food Sovereignty Krems, August 21st

🌍 Mainīt praksi, kādā pārtika tiek ražota un pārstrādāta:

- Ieviest ekoloģiskos modeļus, kas vērsti uz veselīgas, drošas, visiem paredzētas pārtikas ražošanu, saglabājot bioloģisko daudzveidību un dabas resursus;
- Atbalstīt mazos ražotājus, ražojošus vietējo pārtiku, kas ir pārtikas sistēmas mugurkauls;
- Cīnīties pret ĢMO;
- Sekmēt augstas kvalitātes un sezonālās pārtikas patēriņu.

🌍 Mainīt pārtikas izplatīšanas praksi:

- Decentralizēt pārtikas ķēdes, nodrošinot godīgas cenas;
- Intensificēt patērētāju un ražotāju sadarbību, lai darbotos pret lielveikalu ekspansiju;
- Sekmēt vietējo pārtikas sistēmu izveidošanu;
- Veicināt atbalstošus pārtikas higiēnas noteikumus un nepieciešamo infrastruktūru.

Avots: <http://www.nyelenieurope.net/>

Pārtikas neatkarības deklarācija

Eiropā

Nyeleni Europe 2011: European Forum for Food Sovereignty Krems, August 21st

🌍 Novērtēt un uzlabot darba un sociālos apstākļus pārtikas un lauksaimniecības sistēmās:

- Cīnīties pret ekspluatāciju un darba un sociālo apstākļu pasliktināšanos pārtikas sistēmā, t.sk. sezonālo strādnieku;
- Piešķirt lielāku sabiedrisko nozīmi pārtikas ražotājiem un strādniekiem un veidot visu pārtikas sistēmā strādājošo plašāku sadarbību.

🌍 Pieprasīt tiesību atgūšanu par kopienas jeb sabiedrisko īpašumu:

- Cīnīties pret kopienas kopīpašuma (kopienas zemi un mantojumu - zeme, meži, ūdens, gaiss, zivju krājumi, mājdzīvnieku šķirnes, sēklas un tradicionālās zināšanas) komodifikāciju, finansilizāciju un patentēšanu;
- Nepieļaut kopienas kopīpašuma pieejamību nodrošināt tikai caur tirgu un naudu;
- Kopienas kopīpašumam jāsniedz ilgtspējīgs labums visiem tās locekļiem;
- Kopienas īpašuma pārvaldi realizēt ar kolektīvās, demokrātiskās un un sabiedrības kontroles palīdzību.

Avots: <http://www.nyelenieurope.net/>

Pārtikas neatkarības deklarācija

Eiropā

Nyeleni Europe 2011: European Forum for Food Sovereignty Krems, August 21st

 Izmainīt sabiedrības politiku attiecībā uz pārtikas un lauksaimniecības sistēmu pārvaldību:

- Izmainīt sabiedrības politiku un pārvaldības struktūru pārtikas sistēmās (vietējā, valsts, Eiropas un globālā līmenī), lai mazinātu korporatīvo ietekmi;
- Sabiedrības politikai ir jābūt loģiskām, papildinošām, kā arī veicināt un aizsargāt pārtikas sistēmas un pārtikas kultūras;
- Garantēt godīgu samaksu pārtikas ražotājiem; veicināt videi draudzīgu lauksaimniecību;
- Aizliegt spekulāciju ar pārtiku;
- Aizliegt zemes uzpirkšanu (ārzemju investoru) Austrumeiropā;
- Pārskatīt KLP;
- Atcelt Biodegvielas direktīvu;
- Starptautisko tirdzniecību koncentrēt FAO nevis PTO (WTO) ietvaros.

Avots: <http://www.nyelenieurope.net/>

ES iniciatīvas

Lenija Dvarhoisa van de Bēke

Lenie Dwarshuis- van de Beek

Reģionu komiteja - ES vietējo un reģionālo pārstāvju asambleja

Briselē, 2011. gada 28. janvārī

Lauksaimniecības un pārtikas ražošanas nozarēs nav spēku līdzsvara, kas apdraud lauksaimniecības izdzīvošanu.

Aptuveni **80%** pasaules pārtikas ražošanas produktu pārdod **vietējos tirgos**, bet **rietumos** šis rādītājs ir tikai **20%** tāpēc, ka galvenā uzmanība ir pievērsta lielapjoma industrializētai pārtikas ražošanai.

Jaunās problēmas, piemēram, pārtikas, lopbarības un enerģijas globāla deficīta novēršana un pārtikas ražošanas radītā kaitējuma videi samazināšana, pastiprina argumentus, lai atkārtoti izvērtētu pārtikas produktu vietējo ražošanu kā KLP sastāvdaļu.

Ierosinājums izstrādāt reģionāla līmeņa uzraudzības plānu, nosakot par pienākumu vietējām un reģionālajām pašvaldībām reģistrēt un novērtēt vietējos pārtikas produktus un piešķirt tiem vietējās pārtikas logotipu.

Avots: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=COR/11/3&type=HTML>

ES iniciatīvas

Lenija Dvarhoisa van de Bēke

Lenie Dwarshuis- van de Beek

Reģionu komiteja - ES vietējo un reģionālo pārstāvju asambleja

Briselē, 2011. gada 28. janvārī

Vietējās lauksaimniecības un pārtikas ražošanas attīstība ir īpaši nozīmīga vietējām un reģionālajām pašvaldībām.

Tām ir svarīga nozīme, lai izstrādātu, sekmētu un atbalstītu lauku ekonomikas ilgtspējīgu attīstību, tostarp lai radītu labvēlīgus apstākļus vietējām pārtikas apgādes sistēmām.

Publiskais iepirkums ES veido 16% no IKP. Eiropas Kopienas dibināšanas līguma (1997) 6. pantā noteikts, ka visās ES politikas jomās ir jāievēro vides aizsardzības un sociālie mērķi.

Ja publisko iepirkumu izmanto vispārēju sociālo, ekonomikas un vides aizsardzības mērķu sasniegšanai, tam raksturīgi ilgtspējas kritēriji, nodrošinot ieguvumus ilgtermiņā.

Tāpēc varētu izmantot publiskās pārvaldes ievērojamo pirktspēju, lai stimulētu vietējās lauksaimniecības un pārtikas ražošanas attīstību.

Avots: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=COR/11/3&type=HTML>

ES iniciatīvas

Lenija Dvarhoisa van de Bēke

Lenie Dwarshuis- van de Beek

Reģionu komiteja - ES vietējo un reģionālo pārstāvju asambleja

Briselē, 2011. gada 28. janvārī

Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvā 2004/18/EK par būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru koordinēšanu noteikts, ka ir jāievēro brīvas preču aprites princips — tas nozīmē, ka nedrīkst dot priekšroku vietējiem piegādātājiem.

Tomēr direktīvā paredzēti īpaši nosacījumi un kritēriji, piemēram, **noteikta svaiguma pakāpe vai ražošanas apstākļi**, kurus var piemērot konkursos publiskā iepirkuma jomā.

Minētie kritēriji paver iespēju izvēlēties vietējos piegādātājus.

Reģionu komiteja aicina veikt grozījumus, lai “vietējā ražojuma” jēdziens kļūtu par vienu no standarta atlases kritērijiem konkursos par pārtikas piegādi mācību iestādēm, aprūpes un publiskajām iestādēm.

Avots: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=COR/11/3&type=HTML>

ES iniciatīvas

Dačans Čološs (*Dacian Cioloș*)

Briselē, 2011. gada 12. maijā

Konsultācijās par KLP nākotni, ir uzsvērtā vietējo pārtikas ražošanas sistēmu labvēlīgā ietekme uz lauku attīstību.

Šādas sistēmas nodrošina ne tikai ievērojamu saimniecisku ieguvumu — īsā ķēde starp ražotāju un patērētājiem veicina darba vietu izveidi vietējā līmenī un palīdz vietējiem uzņēmējiem iekļūt lielākā tirgū — īsāki piegādes kanāli veicina lauksaimnieku un patērētāju mijiedarbību, tādējādi dodot iespēju pārtikas ražotājiem efektīvāk reaģēt uz pieprasījumu pēc ilgtspējīgām ražošanas metodēm.

“Pārtikas kilometru” samazināšana dod iespēju samazināt emisijas, tādējādi palīdzot Eiropai sasniegt tās mērķus cīņā pret klimata pārmaiņām.

Ierosme:

- izstrādāt Eiropas pamatnostādņu kopumu, kurš palīdzētu vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kas vēlas iekļaut vietējās pārtikas ražošanas sistēmas savās reģionālās attīstības programmās, veikt to pietiekami efektīvi;
- izstrādāt reģionāla līmeņa uzraudzības plānu, nosakot par pienākumu vietējām un reģionālajām pašvaldībām reģistrēt un novērtēt vietējos pārtikas produktus un piešķirt tiem vietējās pārtikas logotipu.

Pārtikas kvalitātes pievienotā vērtība

- dzīvnieku labturība;
- reģionāls produkts;
- godīgas/taisnīgas cenas (zemniekiem);
- sociālās jeb aprūpes saimniecības (sociālā inovācija);
- sociālie kritēriji (ģimenes saimniecības; labi darba apstākļi);
- bioloģiskā daudzveidība;
- kulturālie aspekti.

Avots: Hamm, U. *Farmer Consumer Partnerships. CORE Organic seminārs, 29.11.2011.*

Sociālās jeb aprūpes lauku saimniecības

Sociālās (*social*) jeb aprūpes (*care*) jeb zaļās aprūpes (*green care*) saimniecības ir ar terapeitisku (veselības, sociālo vai izglītojošo) efektu un:

- visa saimniecība vai tās daļa ir pakļauta šādai iniciatīvai;
- sniedz veselības, sociālos vai izglītojošos pakalpojumus vienai vai vairākām jutīgo personu grupām (invalīdi, bērni ar dažādiem traucējumiem, vecuma demence, narkomāni, alkoholiķi, probācijas pakalpojumi u.c.);
- veic darbību, kas balstīta uz strukturētām programmām, kas saistītas ar lauku saimniekošanu (lopkopība, augkopība, dārzenkopība, mežkopība u.c.);
- pakalpojumus veic regulāri;
- pakalpojumus pasūta dažādas institūcijas vai apmaksā privāti.

Avots: <http://www.carefarminguk.org>; http://sofar.unipi.it/index_file/socialfarming.htm

Sociālās lauku saimniecības

Social farming

Valsts	Saimniecību skaits
Nīderlande	839
Itālija	675
Slovēnija	15
Vācija	220
Flandrija	308
Īrija	106
Francija	900

<http://www.euclidnetwork.eu/data/files/SocialInnovation/editsocialfarming.pdf>

Patērētāju informēšana

ES bioloģiskās lauksaimniecības logotips

ES bioloģiskās lauksaimniecības logotips sniedz patērētājiem pārlicību par pārtikas un dzērienu izcelsmi un īpašībām, un tā klātbūtne uz jebkura produkta apliecina atbilstību ES bioloģiskās lauksaimniecības Regulas prasībām.

Ar 2010. gada 1. jūliju jaunais Eiropas bioloģiskās lauksaimniecības logotips ir obligāts visiem fasētajiem bioloģiskajiem pārtikas produktiem Eiropas Savienībā. Logotipu var pēc izvēles izmantot arī nefasētajiem bioloģiskajiem produktiem, kas ražoti ES, kā arī visiem bioloģiskajiem produktiem, kas importēti no trešajām valstīm.

Iepriekšējais logo

Pašreizējais logo

http://ec.europa.eu/agriculture/organic/eu-policy/logo_lv

Patērētāju uzticamības veidošana un informēšana

Ekoprodukts

Es logo

Latvijas logo
(neskaidrs formulējums un pielietojums)

Šo marķējumu var piešķirt precēm un pakalpojumiem, kas labvēlīgāk ietekmē vidi salīdzinājumā ar citām precēm un pakalpojumiem tajā pašā preču grupā, izņemot **pārtiku, dzērienus, farmaceitiskos līdzekļus un medicīnas preces.**

Eiropas Savienības vides marķējums.

Var saņemt arī Latvijas ražotāji.

Pašlaik Latvijā pieejami tikai tekstilizstrādājumi, grīdas segumi un biroja papīrs.

Atsauce uz bioloģisko l/s un Regulām, kas regulē šo sektoru;

Sertifikācija atbilstoši Regulām;

Produktu katalogs neatbilst Bioloģiskās l/s Regulām;

Nav skaidrs pēc kādiem principiem izvēlas pārējos “ekoproduktus”;

Nav atbilstība ES pieejai.

<http://www.ekoprodukti.lv/?id=4>

Bioloģiskās lauksaimniecības produktu īpatsvars valsts pārtikas tirgū

Valsts	Bioloģisko produktu īpatsvars valsts pārtikas tirgū, %
Itālija	3.0
Somija	1.0
Vācija	3.4
Norvēģija	1.3
Dānija	7.2

Avots: Loes, A.K., Nolting, B. (2011). Increasing organic consumption through school meals—lessons learned in the iPOPY project

Pārtikas individuālo vai mikrouzņēmumu (vietējās un amatnieku pārtikas) interešu aizstāvības iespējamie risinājumi

- 🌱 Iesaistīšanās esošajās ES un Latvijas nevalstiskajās organizācijās kustībās (LOSP, “*Slow food*” u.tml.) un specifisko NVO organizāciju iespējamā izveide;
- 🌱 Pašvaldības un to apvienības, Pašvaldību savienība;
- 🌱 Reģionālās NVO un nozaru NVO;
- 🌱 Lobēšana (pozitīvā);
- 🌱 Sadarbība ar PVD;
- 🌱 Sabiedrības iesaiste, t.sk. patērētāju;
- 🌱 Likumdošanas iniciatīvas.

Paldies par uzmanību!